

Khai thác tài nguyên và các tác động tiềm ẩn đối với kinh tế vĩ mô

Trung tâm Con người và Thiên nhiên
www.nature.org.vn

Khái niệm "Lời nguyền tài nguyên"

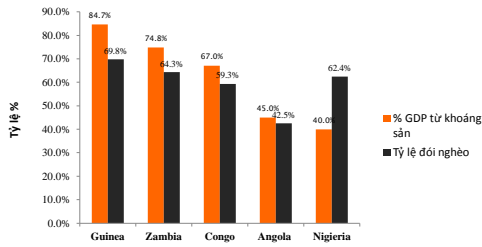
Lời nguyền tài nguyên là hiện tượng *các quốc gia giàu tài nguyên có tốc độ tăng trưởng kinh tế và thành tựu phát triển xã hội thấp hơn các quốc gia nghèo tài nguyên*

Trang • 2

Khái niệm "Lời nguyền tài nguyên"

Nhiều quốc gia giàu tài nguyên vẫn đang phải đối mặt với đói nghèo...

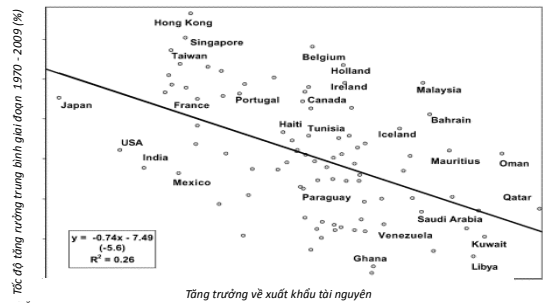

Số liệu thống kê từ một số quốc gia giàu tài nguyên – năm 2005

Trang • 3

Khái niệm "Lời nguyền tài nguyên"

... và có tốc độ tăng trưởng kinh tế thấp so với nguồn lực sẵn có

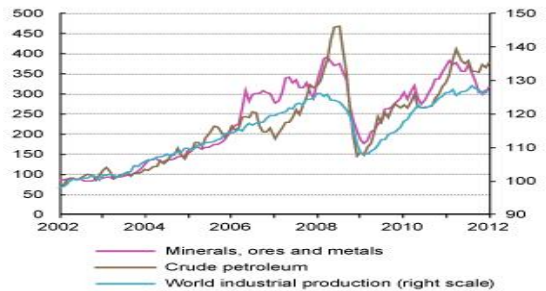
Lời nguyền tài nguyên được lý giải bởi ít nhất 6 khía cạnh:

1. Sự biến động của thị trường
2. Tăng tỷ giá đồng nội tệ
3. Vấn đề nợ công
4. Giảm tính cạnh tranh của các ngành phi khoáng
5. Ảnh hưởng đến vấn đề giáo dục và phát triển con người
6. Tham nhũng và xung đột xã hội

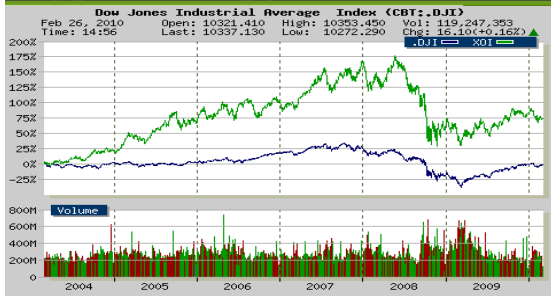
Trang • 5

1. Sự biến động của thị trường

Giá các loại tài nguyên (dầu, than, kim loại ...) thường biến động nhiều hơn so với các mặt hàng phi khoáng khác

1. Sự biến động của thị trường

Xanh da trời: Chỉ số bình quân công nghiệp Dow Jones
 Xanh lá cây: Chỉ số dầu mỏ Amex

Trang • 7

1. Sự biến động của thị trường

Sự biến động thị trường ảnh hưởng tiêu cực đến nền kinh tế:

- Nguồn thu của chính phủ không ổn định.
- Ảnh hưởng đến các kế hoạch đầu tư công của chính phủ
- Không tạo môi trường khuyến khích đầu tư
- Gây ra sự luân chuyển về lao động, nguồn vốn và đất đai.

Trang • 8

2. Tăng tỷ giá đồng nội tệ

Việc xuất khẩu tài nguyên thu về một lượng lớn ngoại tệ, làm tăng giá của đồng nội tệ (Hiện tượng này đã xảy ra tại Hà Lan vào đầu năm 1960)

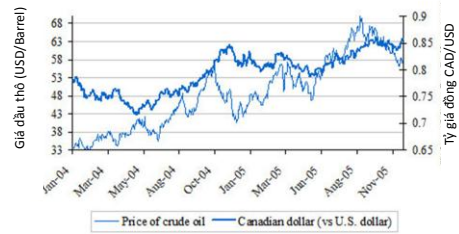
- Tăng giá thành sản xuất các sản phẩm phi khoáng
- Giảm tính cạnh tranh trong việc sản xuất và xuất khẩu các sản phẩm phi khoáng
- Vấn đề lạm phát, chi phí sản xuất và sinh hoạt đắt đỏ

Trang • 9

2. Tăng tỷ giá đồng nội tệ

Biến động giá dầu thô và tỷ giá đồng CAD (Canada)

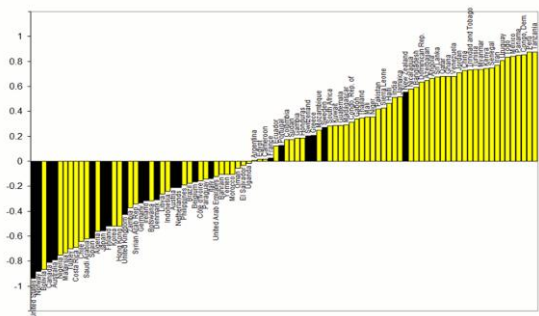
3. Vấn đề nợ công

Nguồn thu từ khoáng sản sẽ tạo một số hiệu ứng "tâm lý":

- Tạo tâm lý thích chi tiêu ở chính phủ
- Tạo tâm lý sẵn sàng vay mượn (khi tỷ giá đồng nội tệ cao và sở hữu nguồn tài nguyên giàu có)
- Dễ dàng hơn khi vay mượn nước ngoài

Trang • 11

Chỉ số tương quan giữa chi tiêu chính phủ và GDP trong giai đoạn 2000 - 2009

4. Cạnh tranh với các ngành công nghiệp khác

Công nghiệp phi khoáng có thể bị ảnh hưởng tiêu cực do:

- Thu hút lao động có trình độ và tay nghề từ các ngành khác
- Thu hút nguồn vốn đầu tư từ các thành phần khác
- Tỷ giá cao không khuyến khích việc sản xuất và xuất khẩu các mặt hàng phi khoáng
- Hiệu ứng tâm lý “ngại” đầu tư phát triển công nghệ ở cấp chính phủ và doanh nghiệp.

Trang • 13

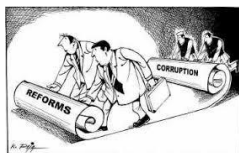

5. Ảnh hưởng đến vấn đề giáo dục và phát triển con người

Khi có được các nguồn thu nhập cao từ tài nguyên thiên nhiên, các chính phủ và cá nhân ít khi coi trọng nhu cầu giáo dục đào tạo, qua đó sẽ không tạo động lực cho đổi mới và phát triển

Trang • 14

6. Các vấn đề tham nhũng và xung đột xã hội

Trang • 15

6. Nên làm gì để tránh “Lời nguyền tài nguyên”?

- Kiểm soát tỷ giá bằng nhiều biện pháp khác nhau (giữ nguồn thu từ khai khoáng ở quỹ đầu tư nước ngoài, đa dạng hóa nguồn thu, tiết kiệm tài nguyên)
- Tăng cường tiết kiệm nội địa
- Áp dụng mức thuế hợp lý để tránh phát triển thiếu kiểm soát công nghiệp khai khoáng
- Đầu tư vào giáo dục và cơ sở hạ tầng để tăng tính cạnh tranh của các ngành công nghiệp khác
- Kiểm soát chặt chẽ vấn đề tham nhũng (củng cố hệ thống chính sách và giám sát thực thi chính sách)

Trang • 16

Xin chân thành cảm ơn

Trung tâm Con người và Thiên nhiên
Số 3, ngách 55, ngõ 61, Trần Duy Hưng, Hà Nội
Tel: 04 3556-4001 Fax: 04 3556-8941
Website: www.nature.org.vn
E-mail: policy@nature.org.vn